D.E.Ü. İ.İ.B.F. Dergisi
Cilt: 11, Sayı: I, 1996, ss.69-89

ENFLASYON ORTAMINDA BİR İŞLETMENİN GERÇEK KARLILIĞININ ÖLÇÜLMESİ

Zeki DOĞAN (*)

ÖZET

Bu çalışmada, enflasyon muhasebesi modellerinden biri olan Fiyatlar Genel Seviyesi Muhasebesi incelenmiştir. Fiyatlar Genel Seviyesi Muhasebenin amaçları ve bu modelin bir işletme üzerinde nasıl uygulanacağı örnekler yardımıyla açıklanmaya çalışılmıştır. Ayrıca, Fiyatlar Genel Seviyesi Muhasebesi bir işletme üzerinde uygulanmış ve düzeltilen bu yeni değerlerden yararlanılarak işletmenin enflasyon ortamındaki gerçek karlılığı ölçülmüştür.

1. GİRİŞ

Fiyatlar genel seviyesindeki artış olarak tanımlanan enflasyon, esas olarak bir ekonomide fiyat mekanizmasının rasyonel işlayişini bozmakta ve dolayısıyla işletmelerin etlkin bir kaynak dağılımına gitemelerini önlemekte işletmelerin etkin bir kaynak dağılımına gitmelerini önlemekte işletmelerin yatırımlarını olumsuz yönde etkilemektedir. Ayrıca, gerek mal gerekse hizmet üretiminde maliyetleri yülseltmektedir. Maliyetlerin yükselmesi sonucu, işletmeler kar marjlarını koruyabilmek için satış fiyatlarında artış yapmak zorunda kalmaktadırlar. Enflasyon ortamında mali tablolar anlamını yitirmekte, güncelliğini kaybetmekte ve gerçegi yansıtmamaktadır. Çünkü, özellikle yüksek enflasyon dönemlerinde tarihi değerler üzerinden muhasebeleştirilen sabit kıymetlerin ve bu sabit kıymetlerin rakamsal değerlerine dayanılarak ayrılan amortismanlar çok düşük kalmakta ve buna bağlı olarak da kar olduğundan yüksek gösterilmektedir. İşte bu olumsuz sonuç, işletmeler tarafından kullanılan klasik muhasebeden kaynaklanmaktadır. Çünkü klasik muhasebenin değerlemede maliyet ilkesinden hareket etmesi ve para değerinin değişmez olduğu varsayımı altında işlemlerini sürdürmesi, enflasyon ortamında işletme ilgililerinin gereksinmelerine yanıt verememesine yol açmaktadır. Enflasyon olayın süreklilik kazanması ve işletmelerin enflasyon olayı ile birlikte yaşama zorunlulukları, işletme ilgililerini klasik muhasebe yerine geçecek yeni bir muhasebe sistemi arayışı içerisine itmiştir. Bu durum enflasyonun işletme sonuçları üzerindeki olumsuz etkilerini gidererek, işletme sonuçlarının gerçeği göstermesine olanak veren "Enflasyon Muhasebesi"sisteminin ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Bu çalışmada enflasyon muhasebesi modellerinden biri olan Fiyatlar Genel Seviyesi Muhasebesi incelenmiş ve bir anonim şirket üzerinde uygulanmaya çalışılmıştır. Ayrıca, mali tabloları üzerinde Fiyatlar Genel Se-

---

(*) Araş.Gör. Niğde Üniversitesi I.I.B.F. İşletme Bölümü.

viyesi Muhasebesi uygulanmış olan anonim şirketin, hem klasik muhasebeye göre hemde Fiyatlar Genel Seviyesi Muhasebesine göre karlılığı saptanmış ve sonuç olarak da anonim şirketin enflasyon ortamındaki gerçek karlılığı ölçülmeye çalışılmıştır.

2. FİYATLAR GENEL SEVİYESİ MUHASEBESİ

Fiyatlar Genel seviyesi Muhasebesi aslında yeni bir muhasebe modeli değil, geleneksel muhasebenin ilkeleri üzerine geliştirilmiş ancak, fiyatlar genel seviyesindeki değişmelerin etkilerini muhasebe bilgileri (değerleri) üzerine yansıtacak yöntemlerin kullanıldığı bir muhasebe modelidir.

Bu muhasebe modelinde klasik (geleneksel) muhasebenin ilkeleri korunmakta fark; paranın nominal ve satınalma gücü değerlerinde ortaya çıkmaktadır. Fiyatlar genel seviyesindeki artışlar paranın satınalma gücünü azaltmakta, fiyatlar genel seviyesindeki azalışlar ise paranın satınalma gücünü artırmaktadır. Fiyatlar Genel Seviyesi Muhasebesinde, dönem sonlarında, finansal tablolardaki bilgilerin paranın satınalma gücü cinsinden ifade edilmek üzere düzeltilmesi gerekmektedir (Doğan, 1995, s.10). Fiyatlar Genel Seviyesi Muhasebesinin genel ilkesi enflasyon vardır ve muhakkak gözönünde alınmalıdır şeklinde özetlenebilir.

Fiyatlar Genel Seviyesi Muhasebesi şeklinde adlandırdığımız bu modeli belirtmek bakımından lireratürde bir görüş birliği bulunmamaktadır. Bazı yazar ve komiteler, bu model için "Cari Satınalma Gücü Muhasebesi veya yalnızca Satınalma Gücü Muhasebesi (Current Purchasing Power Accounting) ifadeleri kullanırken, diğer yazar ve komiteler Genel Fiyatlar Düzeyi Muhasebesi veya Fiyatlar Genel Seviyesi Muhasebesi (General Price Level Restatements)" ifadelerini kullanmışlardır (Robson, 1994,s.45; Uman,1990, s.130; Atrill, 1992, s.346; Scapens,1981, s.24).

Ülkemizde de sözkonusu model için "Ayarlanmış Tarihi Maliyet Yöntemi, Katsayılar Yöntemi, Eşdeğer Lira Muhasebesi, Cari Satınalma Gücü Muhasebesi, Fiyatlar Genel Seviyesi Muhebesi" ifadeleri kullanılmaktadır (Akdoğan, 1980, s.90; Doğan, 1995, s.10).

Bu modele ilişkin çalışmalar ancak 1973 yılında İngiltere'de Muhasebe Standartları Yönetim Kurulu (A.S.S.C.) tarafından paranın satınalma gücündeki değişmeleri muhasebeleştirmek ve ortakların özsermayesinin satınalma gücünü korumak amacı ile yayımlanmıştır (Robson,1994, s.45).

Fiyatlar Genel Seviyesi Muhasebesinin amaçları arasında şunlar bulunmaktadır:

1) Paranın satınalma gücünün değiştiği gerçeğinden hareket edilerek, homojenliğini yitiren mali tabloları aynı para birimleri ile ifade

etmek,

2) Hasılat ve maliyetleri cari para değişkenleri ile ifade ederek, gerçek işletme sonuçlarını bulmak,

3) Nakdi değerleri elde bulundurmaktan dolayı işletmenin uğradığı elde bulundurma kazancı ya da kaybını ortaya çıkarmak,

4) Enflasyonun firmalar üzerindeki etkisi hakkındaki bilgiyi açık bir şekilde sağlamak,

5) Gelirin ölçümünü anlamlı bir hale getirmek (gerçek kazancı bulmak),

6) Dönemleri arasında mukayese yapmayı daha anlamlı hale getirmek,

7) Ayrıca bu modelin diğer bir amacı, firmadaki ortakların veya hissedarların kazanç ve menfaatlerinin satınalma gücünü korumaktır (Uman, 1990, s.130; Davidson, 1978, s. 528).

Fiyatar Genel Seviyesi Muhasebesinde varlıklar ve borçlar parasal olan ve parasal olmayan değerler olarak ayrılmalıdır. Fiyat artışları sonucu parasal değerler parasal kazanç ve kayıp ortaya çıkarmakta parasal olmayan değerler ise parasal kazanç ve kayıp ortaya çıkarmamaktadır. Fiyatların arttığı dönemde elinde nakit ve parasal aktif bulunduran işletmeler zarar görmektedirler. Fiyatların arttığı dönemlerde borçlu olan işletmeler ise kazançlı çıkmaktadırlar.

Fiyatlar Genel Seviyesi Muhasebesinin bir işletmede uygulanması için önce, para değerindeki en iyi bir şekilde temsil eden fiyat endeksi seçilmelidir. Kullanılacak endeks geniş kapsamlı olmalı fiyat dalgalanmalarını doğru bir biçimde yansıtmalı ve geçmiş yıllara ilişkin bilgileri de içermelidir. Kullanabilecek endeks "Toptan Eşya Fiyat Endeksi ve Tüketici Fiyatlar Endeksi" olabilir.

Fiyatlar Genel Seviyesi Muhasebesinin bir işletme üzerinde uygulanmasındaki işlem aşamaları şöyle olmaktadır:

Uygulamaya dönem başı ve dönem sonu bilançoları ile gelir tablosunun ele alınması ile başlanır. Bilanço değerleri parasal olan ve parasal olmayan değerler olarak ikiye ayrılır. Parasal değerler olduğu gibi bırakılıp, parasal olmayan değerlerin değişmeleri saptanır. Parasal olmayan değerler düzeltme katsayıları ile değerlendirilir. Dönem başı bilançosundaki değerler düzeltme katsayıları ile ayrı ayrı çarpılarak cari değerleri bulunmaya çalışılır. Dönem sonundaki parasal değerlerin neden olduğu parasal kazanç ve kayıp bulunur. Gelir tablosuna geçilir ve bu tablo düzeltme katsayıları ile değerlendirilir. Sonuçta dönem sonu bilançosunda parasal değerler aynı ve parasal olmayan

değerler değerlendikleri şekli ile yer almakta ve böylece mali tablolar enflasyondan arındırılmış olmaktadır.

Parasal olmayan değerlerin düzeltilmesinde,

$$\text{Parasal Olmayan Değerler (Tarihi Değerler)} \times \frac{\text{Dönem Sonundaki Endeks}}{\text{Kalemin İşletmeye Girdiği Tarihdeki Endeks}}$$

Parasal değerlerin düzeltilmesinde ise,

$$\text{Parasal Değerler (Tarihi Değerler)} \times \frac{\text{Dönem Sonundaki Endeks}}{\text{Dönem Başındaki Endeks}}$$

formüllerinden yararlanılır.

Bu formüller kullanılarak, tüm değerler enflasyon oranında düzeltilmeye çalışılır(Doğan, 1995, s.10-11).

Çalışmanın bu aşamasına kadar fiyatlar genel seviyesi muhasebesi hakkında teorik bilgiler ve bir işletmede nasıl uygulanacağı konusunda açıklayıcı bilgiler verilmeye çalışılmıştır. Uygulama ve analiz kısmından sonra bu modelin, enflasyon ortamında işletmeler tarafından vazgeçilmez bir model olduğu anlaşılacaktır.

3. FİYATLAR GENEL SEVİYESİ MUHASEBESİNİN BİR ANONİM ŞİRKET ÜZERİNDE UYGULANMASI

3.1.DOĞSEL Turizm Sanayi Anonim Şirketi Hakkında Genel Bilgiler

DOĞSEL Turizm ve Sanayi Anonim Şirketi bir ticari işletme olup turizm alanında faaliyet göstermektedir. Şirketin kayıt sermayesi 90.000.000.000. TL dir. Fakat 13 Ocak 1995 tarihli yönetim kurulu toplantısında 90.000.000.000 TL tutarındaki sermayenin, 112.500.000.000 TL lik kısmı nakit karşılanmak üzere 325.000.000.000 TL ye yükseltilmesine karar verilmiştir. Şirket 1994 yılını karlı kapatmıştır. Şirketin satış hasılatı (Net) 164.558.680.000 TL olup net karı 55.093.277.000 TL dir

Şirket maddi duran varlıklarını Maliye Bakanlığının saptadığı yeniden değerleme katsayıları çerçevesinde yalnızca, makina ve teçhizatlar, taşıtlar, döşeme ve demirbaşlarını yeniden değerlemiştir. Yeniden değerleme farkları sermayeye ilave edilmektedir. Maddi Duran Varlıklar, yeniden değerlenmiş tu-

tarları üzerinden normal amortisman metoduna göre, vergi mevzuatı çerçevesinde amortismana tabi tutulmaktadır. Uygulanan amortisman oranları aşağıdaki gibidir.

Yerüstü ve Yeraltı Düzenler	%2
Binalar	%2
Makina Araç ve Gereçler	%10-20
Döşeme ve Demirbaşlar	%10-20

3.2 DOĞSEL Turizm ve Sanayi Anonim Şirketinin Mali Tabloları Üzerinde Fiyatlar Genel Seviyesi Muhasebesinin Uygulanması ve Düzeltilmiş Mali Tabloların Elde Edilmesi

Çalışmamızın üçüncü bölümünde incelemeye çalıştığımız fiyatlar genel seviyesi muhasebesi DOĞSEL Turizm ve Sanayi Anonim Şirketinin mali tabloları üzerinde uygulanacaktır. Uygulamada kullanılacak Toptan Eşya Fiyat Endeksleri ve diğer bilgiler aşağıda belirtildiği gibidir:

YILLIK ORTALAMA ENDEKSLER (1987 =100)

YILLAR	ENDEKSLER
1988	170.5
1989	279.5
1990	425.7
1991	661.4
1992	1072.0
1993	1698.0
1994	3447.0

1992 YILI AYLIK ORTALAMA ENDEKSLER (1987 =100)

AYLAR	ENDEKSLER
1991 ARALIK	805.0
OCAK	893.8
ŞUBAT	940.7
MART	981.0
NİSAN	1002.5
MAYIS	1009.5
HAZİRAN	1012.0
TEMMUZ	1030.6
AĞUSTOS	1080.4
EYLÜL	1148.1
EKİM	1211.8
KASIM	1254.1
ARALIK	1299.3

1993 YILI AYLIK ORTALAMA ENDEKSLER (1987 =100)

AYLAR	ENDEKSLER
OCAK	1364.8
ŞUBAT	1436.0
MART	1504.3
NİSAN	153.6
MAYIS	1588.0
HAZİRAN	1625.2
TEMMUZ	1702.3
AĞUSTOS	1766.2
EYLÜL	1837.1
EKİM	1902.6
KASIM	2023.5
ARALIK	2082.2

1994 YILI AYLIK ORTALAMA ENDEKSLER (1987=100)

AYLAR	ENDEKSLER
OCAK	2192.3
ŞUBAT	2412.7
MART	2617.5
NİSAN	3477.3
MAYIS	3789.6
HAZİRAN	3861.1
TEMMUZ	3894.8
AĞUSTOS	4001.1
EKİM	4507.4
KASIM	4795.9
ARALIK	5196.3

(KAYNAK=DİE TOPTAN EŞYA FİYATI ENDEKSİ,1995)

31.12.1994 Tarihine göre, mali tabloların düzeltilmesinde bazı düzeltme katsayılarından yararlanılacaktır. Bu katsayıların hesaplanması hakkındaki bilgiler aşağıda verilmiştir. Bulunan katsayılar işletmenin mali tablolarında yer alan parasal ve parasal olmayan değerler çarpılıp fiyatlar genel seviyesine göre düzeltilmiş değerler elde edilmiştir.

Düzeltmede kullanılan endeks katsayılar şu şekilde hesaplanmıştır:

1992 Yılı Ortalaması İçin Endeks Katsayısı = 5196.3/1072.0 =4.85

1993 Yılı Ortalaması İçin Endeks Katsayısı = 5196.3/1698.0 =3.06

1994 Yılı Ortalaması İçin Endeks Katsayısı = 5196.3/3747.0 =1.38

1992 Yılı Ortalaması İçin Endeks Katsayısı = 5196.3/ 805.0 = 6.45

1993 Yılı Dönem Başı İçin Endeks Katsayısı = 5196.3/1299.3 =4

1994 Yılı Dönem Başı İçin Endeks Katsayısı =5196.3/2082.2 =2.50

İşletmenin Stok Devir Hızı = 21.433.680/2.468.627 =8.68

Stoklar için düzeltme yaparken stok devir hızının 8 ve stokların her bir buçuk ayda bir paraya çevrildiği kabul edilmiştir. Düzeltme için son iki ayın ortalama endeksi düzeltme katsayılarının hesaplanmasında kullanılmıştır. Buna göre;

1993 Yılı Stoklarının Düzeltilmesinde 5196.3 / 2052.85 = 2.53

1994 Yılı Stoklarının Düzeltilmesinde 5196.3 / 4996.1 = 1.04

endeks katsayılarından yararlanılmıştır.

Yukarıdaki verilen endeksler ve hesaplanan katsayılardan yararlanılarak DOĞSEL Turizm ve Sanayi Anonim Şirketinin Fiyatlar Genel Seviyesi Muhasebesine göre düzeltilmiş 31.12.1993 ve 31.12.1994 yıllarına ait gelir tablosu aşağıdaki hesaplamalar sonucunda Tablo 1, Tablo 2 ve Tablo 3 de görüldüğü gibi olacaktır.

Tablolarda bulunan veriler ise şu şekillerde hesaplanarak elde edilmiştir;

Tablo 1'de bulunan verilerin hesaplanışı:

Brüt Satışlar = 166.948.851 x 5196.3 / 3747.0

= 166.948.851 x 1.38 = 230.389.414

Faaliyet Giderleri = 119.056.128 x 5196.3 / 3747.0

= 119.056.128 x 1.38 = 164.297.456

Elde Bulundurma Kaybı (Satınalma Gücü Kaybı) veya Kazancının Hesaplanışı:

	Tarihi Değerler	F.G.S. Göre Düzeltilmiş
	---	---

1- DÖNEM BAŞI BİLANÇOSUNDAKİ PARASAL VARLIK İLE PARASAL PASİF ARASINDAKİ FARK (Net Parasal Varlıklar)		
A. PARASAL VARLIKLAR	**31.402.897**	**78.507.241**
Hazır Değerler	603.674	1.509.185
Menkul Kıymetler	22.623.902	56.559.755
Kısa Vadeli Ticari Alacaklar(Net)	2.571.556	6.428.890
Diğer Kısa Vadeli Alacaklar	1.836.847	4.592.117
Diğer Dönem Varlıklar	2.988.405	7.471.012
Uzun Vadeli Ticari Alacaklar(Net)	189.868	474.670
Diğer Uzun Vadeli Alacaklar	588.645	1.471.612
B. PARASAL PASİFLER	**(7.512.567)**	**(18.781.417)**
Kısa Vadeli Borçlar (Net)	4.865.961	12.164.902
Uzun Vadeli Borçlar	2.646.606	6.616.515
Net Parasal Varlıklar	23.890.330	59.725.824
2- DÖNEM İÇİNDEKİ NET PARASAL VARLIKLARDA ARTIŞ YARATAN İŞLEMLER (+)	**209.272.013**	**288.795.377**
Brüt Satışlar	166.348.851	230.389.414
Diğer Faaliyetlerden Gelir ve Karlar	42.192.851	58.225.324
Olağanüstü Gelir ve Karlar	130.898	180.639
3- DÖNEM İÇİNDE NET PARASAL VARLIKLARDA AZALIŞ AZALIŞ YARATAN İŞLEMLER (-)	**(178.113.237)**	**(246.899.864)**
Alışlar	22.945.203	31.664.380
Satışlardan İndirimler	2.390.171	3.298.435
Diğer Faaliyetlerden Giderler ve Zararlar	58.943	81.341
Finansman Giderleri	648.106	894.386
Olağanüstü Giderler ve Zararlar	2.619.260	3.614.579
Ödenen Vergiler ve Diğer Giderler	985.726	2.464.315
Yapılmakta Olan Yatırımlar	29.409.400	40.584.972

Net Parasal Kalemler	55.049.406	101.621.337
4- DÖNEM SONU PARASAL VARLIKLAR ve PARASAL PASİFLER ARASINDAKİ FARK		
A.PARASAL VARLIKLAR	85.495.396	85.495.396
Hazır Değer	23.897.481	23.897.481
Menkul Kıymetler	38.360.650	38.360.650
Kısa Vadeli Ticari Alacaklar(Net)	5.290.130	5.290.130
Diğer Kısa Vadeli Alacaklar	4.953.678	4.953.678
Diğer Dönem Varlıklar	12.697.501	12.697.501
Uzun Vadeli Ticari Alacaklar(Net)	158.778	158.778
Diğer Uzun Vadeli Alacaklar	137.178	137.178
B. PARASAL PASİFLER	(30.445.990)	(30.445.990)
Kısa Vadeli Borçlar(Net)	28.386.411	28.386.411
Uzun Vadeli Borçlar(Net)	2.059.579	2.059.579
Dönem Sonu Net Parasal Kalemler Farkı	55.049.406	55.049.406
		46.571.931
Satın Alma Gücü Kaybı (Elde Bulundurma Kaybı)	---------	----------

Satın alma gücü kaybı ise, Tablo 1, Tablo 2 ve Tablo 3'deki verilerden yararlanılarak hesaplanmıştır.

Tablo 2'de bulunan verilerin hesaplanışı ise:

Hazır Değerler = 603.674 X 5196.3 / 2082.2

= 603.674 X 2.50

= 1.509.185

Stoklar = 1.968.709 X 5196.3 / 2052.8

= 1.968.709 X 2.53

= 4.980.834

Ticari Borçlar = 937.992 / 5196.3 / 2082.2

= 937.992 X 2.50

= 2.344.980

Alınan Siparişle = 669.434 X 5196.3 / 1698.0

= 669.434 X 3.06

= 2.048.468 şeklinde yapılmıştır.

Tablo 3'deki verilerin hesaplanışı ise:

Stoklar = 3.025.614 X 5196.3 / 4996.1

= 3.025.614 X 1.04

= 3.146.638

Yapılmakta Olan Yatırımlar = 29.405.400 X 5196.3 / 3747.0

= 29.405.400 X 1.38

= 40.584.972

Öz Sermaye = 491.441.778 - (Kısa Vadeli Borçlar + Uzun Vadeli Borçlar)

= 491.441.778 - (28.532.651 + 2.983.398) = 459.925.689 şeklinde hesaplanmıştır. Bununla birlikte Tablo 1, Tablo 2 ve Tablo 3'deki diğer kalemler, bu ve buna benzer şekillerde hesaplanarak elde edilmiştir.

blo 1- DOĞSEL TURİZM ve SANAYİ A.Ş.NİN 1994 YILI DÜZELTİLMİŞ GELİR TABLOSU

	Tarihi Değerler	F.G.S. Göre Düzeltilmiş Değerler
A.BRÜT SATIŞLAR	166.948.85	230. 389. 414
1. Yurt İçi Satışlar	166.948.851	230.389.414
B. SATIŞLARDAN İNDİRİMLER	2.390.171	3. 298. 435
1. Satıştan İadeler (-)	1.535.817	2.119.427
2. Satış İskantoları (-)	854.354	1.179.008
C.NET SATIŞLAR	164.558.680	227.090.979
D.SATİŞLARIN MALİYETİ (-)	21.433.491	32.870.942
BRÜT SATIŞ KARI	143.125.189	194.220.037
E.FAALİYET GİDERLERİ (-)	119.056.128	164.297.456
1.Pazarla.,Satış, ve Dağ.Gid.(-)	4.042.968	5.579.295
2.Genel Yönetim Giderleri (-)	115.013.160	158.718.161
ESAS FAALİYET KARI/ZARARI	24. 069.061	29.922. 581
F.DİĞER FAALİ.GELİR VE KARLAR	42. 192.264	58.225. 324
1.Faiz ve Diğer Temettü Gelirle.	34.541.822	47.667.714
2.Faaliyetle ilgi. Diğer Gel.ve Kar.	7.650.442	10.557.610
G.DİĞER FAA.GİDER. VE ZARAR.(-)	58.943	81.341
H.FİNANSMAN GİDERLERİ(-)	648.106	894. 386
1.Kısa Vad.Borç.Giderleri(-)	396.007	546.489
2.Uzun Vad.Borç.Giderleri(-)	252.099	347.897
FAALİYET KARI	65.554.276	87. 172. 178
I.OLAĞAN ÜSTÜ GELİR VE KARLAR	130.898	180. 639
1.Diğer Olağanüstü Gel. ve Karlar	130.898	180.639
J.OLAĞAN DIŞ. GİDER. VE ZAR.(-)	2.619.260	3.614. 579
1.Diğer Olağanüstü Gid.ve Zar.(-)	2.619.260	3.614.579
TOPLAM	63.065.914	83.738.238
K.Elde Bulundurma Kaybı (Satınalma gücü Kaybı)	--------	46.571.931
DÖNEM KARI	63.065.914	37.166.307
I.ÖDENECEK VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER	7.972.277	4.459.956
NET DÖNEM KARI	55.093.277	32.706.351

Tablo 2- DOĞSEL TURİZM ve SANAYİ A.Ş. NİN 31-12-1993 TARİHLİ FİYATLAR GENEL SEVİYESİNE GÖRE DÜZELTİLMİŞ BİLANÇOSU (1.000-TL)

AKTİF VARLIKLAR	Tarihi Değerler	F.G.S.Göre Düzeltilmiş Değerler
1- DÖNEN VARLIKLAR	32.593.093	81.541.795
A. Hazır Değerler	603.674	1.509.185
1.Kasa	32.225	80.563
2.Bankalar	569.657	1.424.142
3.Diğer Hazır Değerler	1.792	4.480
B. Menkul Kıymetler	22.623.902	56.559.755
1.Hazine Bonosu	21.533.902	53.834.755
2.Diğer	1.090.000	2.725.000
C.Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	2.571.556	6.428.890
1.Alıcılar	3.116.871	7.792.177
2.Alacak Senetleri	158.794	396.985
3.Alacak Senetleri Reeskontu (-)	2.284	5.710
4.Verilen Depozito ve Teminatlar	4.612	11.530
5.Şüpheli Alacaklar Karşılığı (-)	706.437	1.766.092
D.Diğer Kısa Vadeli Alacaklar	1.836.847	4.592.117
1.Kısa Vadeli Diğer Alacaklar	1.836.847	4.592.117
E. Stoklar	1.968.709	4.980.834
1.İlk Madde ve Malzeme	1.440.084	3.643.412
2.Emtia	18.564	46.967
3.Diğer	479.992	1.214.380
4.Verilen Sipariş Avansları	30.069	76.075
F.Diğer Dönen Varlıklar	2.988.405	7.471.012
2.DURAN VARLIKLAR	102.018.328	292.729.704
A. Uzun Vadeli Ticari Alacaklar	189.868	474.670
1. Verilen depozito ve Teminatlar	189.868	474.670
B.Diğer Uzun Vadeli Alacaklar	588.645	1.471.612
1.Uzun Vadeli Diğer Alacaklar	588.645	1.471.612
C.Maddi Duran Varlıklar	101.239.815	290.783.422
1.Yerüstü ve Yeraltı Düzenleri	3.106.696	9.506.490
2.Binalar	34.175.821	220.434.045
3.Makina, Tesis ve Cihazlar	73.294.787	73.294.787
4.Taşıt Araçları	1.060.744	1.060.744
5.Döşeme ve Demirbaşlar	62.283.198	62.283.198
6.Birikmiş Amortismanlar(-)	73.085.705	77.001.000
7.Yapılmakta Olan Yatırımlar	347.274	1.062.658
8.Verilen Sipariş Avansları	57.000	142.500
AKTİF (VARLIKLAR) TOPLAMI	134.611.421	374.271.497

PASİF KAYNAKLAR	Tarihi Değerler	F.G.S. Göre Düzeltilmiş Değerler
İ.KISA VADELİ BORÇLAR	5.017.331	12.628.094
A.Finansal Borçlar	920.731	2.301.827
1.Uzun Vad. Kred. Anapara Taksit ve Faiz	920.731	2.301.827
B. Ticari Borçlar	937.992	2.344.980
1. Satıcılar	811.321	2.028.302
2. Alınan Depozito ve Teminatlar	44.224	l10.560
3. Diğer Ticari Borçlar	82.447	206.l18
C. Diğer Kısa Vadeli Borçlar	2.021.512	5.053.780
1. Ortaklara Borçlar	6.846	17.l15
2. Bağlı Ortaklara Borçlar	287.486	718.715
3. Ödenecek Giderler	237.014	592.535
4. Öden. Vergi Harç ve Diğer Kes.	1.13l.433	2.828.582
5. Diğer	358.733	896.833
D. Alınan Sipariş Avansları	151.370	463.192
E. Borç ve Gider Karşılıkları	985.726	2.464.315
1. Vergi Karşılıkları	985.726	2.464.315
2- UZUN VADELİ BORÇLAR	3.316.040	8.664.983
A.Alınan Sipariş Avansları	669.434	2.048.468
B. Borç ve Gider Karşılıkları	2.646.606	6.616.515
I.Kıdem Tazminatı Karşılıkları	2.646.606	6.616.515
3-Öz SERMAYE	126.278.050	352.978.420
A.Sermaye	90.000.000	262.277.148
B.Yeniden Değerleme Değer Artışı	48.670.326	121.675.815
1. Duran Varlıklardaki Değer Artışı	48.670.326	16.392
C.Yedekler	4.098	16.392
1.Yasal Yedekler	4.098	
D. Net Dönem Karı	6.699.772	17.499.430
E.Geçmiş Yıllar Zararı (-)	19.396.146	48.490.365
PASİF (KAYNAKLAR) TOPLAMI	134.611.421	374.271.497

Tablo 3- DOĞSEL TURİZM ve SANAYİ A.Ş. NİN 31-12-1994 TARİHLİ, FİYATLAR GENEL SEVİYESİNE GÖRE DÜZELTİLMİŞ BİLANÇOSU (1.000-TL)

AKTİF VARLIKLAR	Tarihi Değerler	F.G.S. Göre Düzeltilmiş Değerler
1- DÖNEN VARLIKLAR	88.225.054	88.346.078
A.Hazır Değerler	23.897.481	23.897.481
1.Kasa	673.042	673.042
2.Bankalar	23.209.176	23.209.176
3.Diğer Hazır Değerler	15.263	15.263
B.Menkul Kıymetler	38.360.650	38.360.650
1.Hazine Bonosu	38.360.650	38.360.650
2.Diğer	--------	----------
C.Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	5.290.130	5.290.130
1.Alıcılar	5.648.567	5.648.567
2.Alacak Senetleri	---------	----------
3.Alacak Senetleri Reeskontu(-)	---------	----------
4.Verilen Depozito ve Teminatlar	---------	----------
5.Şüpheli Alacaklar Karşılığı (-)	358.437	358.437
D.Diğer Kısa Vadeli Alacaklar	4.953.678	4.953.678
1. Kısa Vadeli Diğer Alacaklar	4.953.678	4.953.678
E. Stoklar	3.025.614	3.146.638
1.İlk Madde ve Malzeme	1.87l.853	1.946.727
2.Emtia	l.376	1.431
3.Diğer	l.125.385	1.170.400
4.Verilen Sipariş Avansları	27.000	28.080
F.Diğer Dönen Varlıklar	12.697.501	12.697.50
2.DURAN VARLIKLAR	196.197.631	403.095.705
A. Uzun Vadeli Ticari Alacaklar	158.778	158.778
1.Verilen depozito ve Temin.	158.778	158.778
B. Diğer Uzun Vadeli Alacaklar	137.178	137.l78
1.Uzun Vadeli Diğer Alacaklar	137.178	137.178
C. Maddi Duran Varlıklar	195.901.675	402.779.744
1. Yerüstü ve Yeraltı Düzenleri	3.106.696	9.506.490
2. Binalar	34.175.821	220.434.045
3. Makina, Tesis ve Cihazlar	153.512.262	153.512.262
4. Taşıt Araçları	1.660.891	1.660.891
5. Döşeme ve Demirbaşlar	129.736.160	129.736.160
6. Birikmiş Amortimanlar (-)	173.905.502	177.758.662
7. Yapılmakta Olan Yatırımlar	29.409.400	40.584.972
8. Verilen Sipariş Avansları	18.205.497	25.123.586
AKTİF (VARLIKLAR) TOPLAMI	284.422.685	491.441.778

PASİF (KAYNAKLAR)	Tarihi Değerler	F.G.S. Göre Düzeltilmiş Değerler
1. KISA VADELİ BORÇLAR	28.492.411	28.532.691
A.Finansal Borçlar	----------	----------
1. Uzun Vadeli Kredilerin Anapara Taksit ve Faizleri	----------	----------
B.Ticari Borçlar	5.379.179	5.379.179
1.Satıcılar	4.519.674	4.519.674
2.Alınan Depozito ve Teminatlar	277.374	277.374
3.Diğer Ticari Borçlar	582.131	582.131
C.Diğer Kısa Vadeli Borçlar	15.034.595	15.034.595
1.Ortaklara Borçlar	6.846	6.846
2.Bağlı Ortaklara Borçlar	2.302.141	2.302.141
3.Ödenecek Giderler	390.230	390.230
4.Ödenecek Vergi Harç ve DiğerKesintiler	2.067.514	2.067.514
5.Diğer	10.267.864	10.267.864
D.Alınan Sipariş Avansları	106.000	146.280
E. Borç Gider Karşılıkları	7.972.637	7.972.637
1.Vergi Karşılıkları	7.972.637	7.972.637
2-UZUN VADELİ BORÇLAR	2.729.013	2.983.398
A.Alınan Sipariş Avansları	669.434	923.819
B. Borç ve Gider Karşılıkları	2.059.579	2.059.579
1.Kıdem Tazminatı Karşılıkları	2.059.579	2.059.579
3- ÖZ SERMAYE	253.201.261	459.925.689
A. Sermaye	90.000.000	306.714.982
B. Yeniden Değerleme Değer Artışı	120.500.258	120.500.258
1.Duran Varlıklardaki Değer Artışı	120.500.258	120.500.258
C. Yedekler	4.098	4.098
1. Yasal Yedekler	4.098	4098
D.Net Dönem Karı	55.093.277	32.706.351
E. Geçmiş Yıllar Zararı (-)	12.396.372	----------
PASİF (KAYNAKLAR) TOPLAMI	284.422.685	491.441.778

DOĞSEL Turizm ve Sanayi Anonim Şirketinin 31-12-1994 tarihli bilançosunda bulunan bazı kalemler (Hazır Değerler, Menkul Kıymetler, Kısa Vadeli Alacaklar, Diğer DönenVarlıklar, Uzun Vadeli Alacaklar, Diğer Uzun Vadeli Alacaklar, Finansal Borçlar, Ticari Borçlar, Borç ve Gider Karşılıkları, Yedekler, Yeniden Değerleme Değer Artış gibi..) üzerinde düzeltme yapılmamıştır. Geleneksel (Klasik) muhasebede gösterilen değerler, değiştirilmeden F.G.S. göre düzeltilmiş değerler arasında da aynı şekilde yer almıştır. Çünkü bu değerlerin 1994 yılı Aralık ayı parası ile ifade edildiği kabul edilmektedir.

DOĞSEL Turizm ve Sanayi Anonim Şirketinin mali tablolarında yer alan Makina, .Tesis ve Cihazlar, Taşıtlar, Döşeme ve Demirbaşlar Maliye Bakanlığının saptadığı yeniden değerleme katsayıları çerçevesinde işletme yönetimince yeniden değerlemeye tabi tutulduğu için bunlar üzerinde de bir düzeltme yapılmamıştır. Maddi Duran Varlıklar içinde düzeltme yanlızca, binalar, yerüstü ve yeraltı düzenler, yapılmakta olan yatırımlar ve sipariş avanslar üzerinde yapılmıştır.

Düzeltme sonunda ortaya çıkan değerleme farkları ise sermayeye eklenmiştir(Farklar için sermaye düzeltme hesabı da açılabilir).

3.3.DOĞSEL Turizm ve Sanayi Anonim Şirketinin Mali Tablolarının Analizi

Tarihi ve düzeltilmiş mali tablolarının analizi enflasyonun işletmelerin bünyesine ve sonuçlarına olan etkisini göstermek ve fiyatlar genel seviyesi muhasebesinin değerlendirilmesi bakımından gereklidir . Şimdi bu değerlendirmeyi ayrıntılı bir şekilde yapmaya çalışalım;

Tablo 4- DOĞSEL Turizm ve Sanayi Anonim Şirketinin Aktif ve Pasif Durumu

	Tarihi Değerler		1994 Para Değeriyle Düzeltilmiş Değerler	
	1993	1994	1993	1994
Dönen Varlıklar	24	31	21	18
Duran Varlıklar	76	69	79	82
	100	100	100	100
Kısa Süreli Borçlar	3.5	10	3	5.8
Uzun Süreli Borçlar	2.5	1	2	0.6
Öz Sermaye	94	89	95	93.6
	100	100	100	100

Tabloda görüldügü gibi enflasyon işletmenin aktif ve pasif durumunu, tarihi değerli bilançoya göre değiştirmiştir. Dönen varlıkların toplam aktif içindeki payı 1993'te %24 den %21'e düşmüştür. 1994'de ise % 31'den % 18'e düşmüştür. Yani 1993'te % 3 ve % 13 oranında bir azalma olmuştur ki, bu önemli bir değişmedir. Bu değişme enflasyon oranındaki değişmeden kaynaklanmaktadır. Başka bir ifade ile, enflasyon oranının yüksek olması, dönen varlıkların toplam aktif içindeki payını azalmaktadır.

Diğer taraftan duran varlıkların aktif toplamı içindeki payı 1993'te % 3 ve % 13 bir artış göstermiştir. Bu durum, firmanın yeni kurulmuş olduğunu ve duran varlıklarını son yıllarda iktisap ettiğini göstermektedir.

DOĞSEL Turizm ve Sanayi A.Ş. nin pasif bünyesideki değişiklikler daha da ilginçtir. Kısa ve uzun vadeli borçların toplamı içindeki payı azalırken, öz sermayenin pasif toplamındaki payı 1993'te % 1 ve 1994'de % 4.6 lık bir artış göstermiş, dolayısıyla işletmenin mali bünyesinde öz sermaye lehine bir değişme olmuştur. Bu değişmenin temel nedeni ise yeniden değerleme farkının sermayeye eklenmesinden kaynaklanmaktadır.

Tablo 5- DOĞSEL Turizm ve Sanayi Anonim Şirketinin 1994 Yılına Ait Karlılık İle İlgili Oranları

	Tarihi Değerler (Klasik Muhasebeye Göre)	Düzeltilmiş Değerler (F.G.S. Muhasebesine Göre)
	1994	1994
Net Kar / Öz Sermaye	0.21	0.07
Net Kar / Net Satışlar	0.33	0.14
Net Kar / Aktif Toplam	0.19	0.06
Faaliyet Karı / Net Satışlar	0.40	0.38

Tablodan da görüldüğü gibi DOĞSEL Turizm ve Sanayi A.Ş. nin 1994 yılında klasik(Geleneksel) muhasebe verilerine göre, işletmenin öz sermaye karlılığı % 21, satış karlılığı % 33, aktiflerin ne ölçude karlı kullanıldığı gösteren oran % 19, faaliyet karlılığı ise % 40 tır. DOĞSEL Turizm ve Sanayi Anonim Şirketi 1994 yılında klasik muhasebe ilkelerine göre 55.093.277.000-TL kar, elde etmiştir. Fakat 1994 yılında % 150 lik bir enflasyon yaşanmıştır. İşte bu yüzden bu kar işletmenin reel karı olamaz. Nitekim, enflasyon muhasebesi tekniklerinden Fiyatlar Genel Seviyesi Muhasebesini Anonim Şirketinin mali tabloları üzerinde uyguladığımızda işletmenin gerçek karı değişmektedir. İşletmenin 1994 yılında F.G.S. Muhasebesine göre hesablanan karı 32.706.351.000-TL dir. İşletmenin bu durumda görünen öz sermaye karlılığı % 21 den % 7 ye, satış karlılığı % 33 den % 14'e, aktif karlılığı % 19 dan % 6 ya, faaliyet karlılığı da % 40 dan % 38'e düşmüştür. Yani işletmenin öz

sermaye karlılığı % 14, satışlarının karlılığı % 19, aktif karlılığı % 13 ve faaliyet karlılığı %2 olduğundan daha fazla gözükmektedir. Faaliyet karlılığında diğerlerine göre azalma oranı düşüktür. Bunun sebebi ise, gerek klasik muhasebe gerekse Fiyatlar Genel Seviyesi Muhasebesinde faaliyet karının hesaplanmasında, parasal değerlerin neden olduğu satın alma gücü (elde bulundurma) kaybı veya kazancı dikkate alınmamaktadır. Diğer karlılık oranlarında ise % 100'lerin üzerinde bir azalma gözükmektedir.

DOĞSEL Turizm ve Sanayi A.Ş. nin F.G.S. Muhasebesine göre düzeltilmiş mali tablolarına baktığımızda işletmenin enflasyon dönemlerinde parasal varlılkları elinde bulundurmasından dolayı bir satın alma gücü kaybına uğradığını görmekteyiz. İşletmenin 1994 yılındaki satın alma gücü kaybı ise 46.571.931.000-TL dir. Fakat klasik muhasebe ilkelerine göre yapılan hesablamalarda parasal değerlerin elde bulundurulmasından dolayı ortaya çıkan satınalma gücü kaybı ve kazancı dikkate alınmaz. Bu şekilde bir hesaplama yoktur. Bundan şu sonucu çıkarmamız mümkündür. F.G.S. Muhasebesi İşletmeleri, enflasyon dönemlerinde daha fazla borçla çalışmalarını teşvik etmektedir. Böylece işletme enflasyon dönemlerinde borçla çalıştığı takdirde bir satınalma gücü kazancı elde edecektir. Bu işletme için bir enflasyonist kazanç olacaktır.

DOĞSEL Turizm ve Sanayi A.Ş. nin elde ettiği karının %50 sini ortaklarına dağıttını varsayalım; sonuç şu şekilde olacaktır.

Tablo 6- KAR DAĞITIMI

	Klasik Muhasebeye Göre		F.G.S. Muhasebesine Göre.
1994 Net Dönem Karı	55.093.277.000		32.706.351.000
Ortak Dağıtılan Miktar	27.546.639.000		16.353.176.000
Temettü Oranı	0.50	Gerçek temettü Oranı	0.85
Elde Kalan Miktar	27.546.638.000		16.353.175.000

Şirket klasik muhasebe ilklerine göre % 50 kar dağıtmış. Şirketin gerçek kar dağıtımı aslında % 85 tir. Ayrıca, şirket klasik muhasebe ilkelerine göre hesablanan karının % 50 sini ortaklara dağıttığında elinde 27.546.639.000-TL kalmaktadır. İşletme bu miktarda bir yatırım veya projeye giriştiğinde, proje ve yatırım yarım kalacaktır. Çünkü işletmenin elinde gerçekte 27.546.388.000-TL değil, (32.706.351.000-27.546.638.000)= 5.159.713 TL kalmıştır. Ancak yapacağı

yatırımın veya projenin 5.159.713-TL lik kısmını finanse edebilecektir. Yani yatırımın ancak beşde biri tamamlanabilecektir.

Kısacası, DOĞSEL Turizm ve Sanayi A.Ş. klasik muhasebe ilkelerine göre daha karlı gözükmektedir. Fakat işletmenin mali tabloları üzerinde bir enflasyon muhasebesi olan Fiyatlar Genel Seviyesi Muhasebesini uyguladığımızda işletmenin görünen karı azalmaktadır. Doğru olmayan rakamların işletme yöneticileri tarafından dikkate alınması yanlış ve yerinde olmayan yatırım kararlarının alınmasına neden olacaktır. Yine işletme ile ilgili bilgilere ihtiyacı olan menfaat grubları, yanlış bilgi edindikleri için yanlış karar vermek durumuyla karşı karşıya kalacaklardır. Özellikle işletmeye yatırım yapmak isteyen tasarruf sahipleri, işletmenin karlılıkla ilgili oranlarına baktığında iyi bir durumda olduğunu göreceklerdir. Fakat işletme, gerçekte görüldüğü gibi karlı değildir.

4. SONUÇ

Günümüzde para değerinde devamlı değişmeler karşısında, klasik muhasebe görüşünün "para değerinin sabit olduğu" eş deyişiyle " Lira Liradır" varsayımının gerçeğe uymadığı açıktır. Bunun sonucu olarak da fiyatlar genel seviyesinin değişmesi nedeniyle tarihi maliyet fiyatı esasına göre yürütülen klasik muhasebe ihtiyaca cevap verememektedir. Enflasyonun süreklilik kazandığı günümüz koşullarında klasik muhasebenin yerine geçecek yeni bir muhasebeye ihtiyaç duyulmaktadır. Çünkü işletmelerin yaşamlarını rasyonel bir biçimde sürdürebilmeleriyle ilgili olması nedeniyle, işletmeler açısından ve ülkemiz ekonomik kalkınmasını sürdürebilmesi için gerekli olan planların hazırlanmasıyla ilgili olması nedeniyle de, ulusal ekonomi açısından, doğru bilgilerin elde edilmesi büyük bir önem taşımaktadır. Bunu için Türkiye de "Enflasyon Muhasebesi" nin uygulanması gerekir. Enflasyon muhasebesi modellerinden Fiyatlar Genel Seviyesi ülkemiz için en uygun muhasebe modeli olup, bu modelin en kısa zamanda ülkemizde işletmeler tarafından uygulanması gerekmektedir. Enflasyon muhasebesi uygulamasına geçişi sağlamak için şunların yapılması gerekmektedir;

Yapılacak ilk iş, Türk Vergi Mevzuatını değiştirerek,"Yeniden Değerleme" konusunu günün şartlarına göre gözden geçirmektedir. Yeniden değerleme kapsamına yanlızca duran varlıklar değil, tüm aktif ve pasif kalemler alınmalıdır. Böylece enflasyon muhasebesi kullanımına geçilebilecektir.

Türkiye de enflasyon muhasebesi uygulamasına geçişi sağlayacak en etkin yol, bu konuda zorunluluk getirecek bir yasanın çıkartılmasıdır. Bu da vergi yasalarıyla olacaktır. Vergi yasalarında, vergi matrahı olarak cari karın veya genel fiyat düzeyine göre saptanmış, yani düzeltilmiş karın esas alınması durumunda bu muhasebe sisteminin klasik muhasebenin yerini kolayca

alabileceğini söyleyebiliriz. Bunun için Maliye Bakanlığı'nın gerekli yasal düzenlemeleri yapması ve enflasyon muhasebesi modellerinden en azından Fiyatlar Genel Seviyesi Muhasebesinin işletmeler tarafından uygulanmasına izin verilmesi için de çaba göstermesi gerekmektedir.

Enflasyon muhasebesinin ilk defa KİT'ler (Kamu İktisadi Teşebbüsler) üzerinde uygulanması, bu muhasebe sisteminin faydalarını açıkça göstereceği kanısındayız. Sonuçların olumlu olması durumunda diğer işletmelere de bu muhasebe modelinden faydalanma imkanı verilmelidir. Fakat yapılması gereken en önemli şey ise, kamu ve özel sektör yöneticilerin ve işletme sahiplerinin mevzuattaki değişikleri beklemeden, Fiyatlar Genel Seviyesi Muhasebesini uygulamaları ve işletmelerinin gerçek durumlarını görmeleri gerekmektedir. Böylece işletme yöneticileri gerçek ve doğru bilgiler edindikleri taktirde, doğru veya yerinde kararlar alabileceklerdir.

Sonuç olarak, Fiyatlar genel seviyesi Muhasebesi hakkında gerekli yasal düzenlemelerin yapılması, bu modelin uygulanmasına geçilmesi işletmelerin yararına olacaktır. Böylece işletmelerin sermaye kaybına uğramaları önlenecek, enflasyon vergisi ödenmeyecek, enflasyonist kar üzerinden kar dağıtımı yapılmayacak, finansman maliyeti azalacak. nakit ihtiyacı bir anlamda halledillebilecek ve işletmelerin öz sermayesi reel olarak korunabilecektir.

SUMMARY

In this study as an inflation accounting model, General Price Level Accounting has been examined. The purposes of General Price Level Accounting and how this model will be applied in a firm has been intented to explain by the help of examples. Besides, General Price Level Accounting has been applied on a firm and by using these corrected new values, the real profitability of the firm under inflation condition has been measured.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

AKDOĞAN, Nalan, (1980), **Enflasyon Muhasebesi**, Ankara: Mali Bilimler Yüksek Okulu Yayınları no:1.

ATRİLL, Peter ve David Harvey, (1992), **Accounting For Business**, Oxford: Butterworth-Heineman Ltd.

DOĞAN, Zeki, (1995) "Enflasyon Ortamında İşletmenin Gerçek Kar veya Zararının Saptanması", **Verimlilik Dergisi**, Sayı:2, MPM Yayını.

DAVİDSON, Sidney ve diğerleri, (1978), **Inflation Accounting**, New Delhi; Tata McGraw-Hill Publishing Co.Ltd.

ROBSON, Keith, (1994), "İnflation Accounting and Action at a Distance; The Sandilands Episode", **Accounting Organizations and Society,** January.

SCAPENS, Robert W, (1981), **Accounting in an Inflationary Enviroment** (2.th.ed.), London; The Macmillan Press Ltd.

THOMSON, Grahme. (1987), " İnflation Accounting in a Theory of Calculation", **Accounting Organizations and Society**,C.12,S.5.

UMAN, Nuri, (1990) "Enflasyonda İşletme Karlılığı ve Ölçülmesi", Enflasyon Muhasebesi, İstanbul; **İstanbul Mülkiyeliler Vakfı Yayını.**